

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ ТА ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ
КАФЕДРА ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Лабораторна робота №1а
з дисципліни «Методи оптимізації планування експерименту»
на тему: «Реалізація задачі розкладання числа на прості множники»

Виконав:
студент групи ІО-91
Герейханов Т. К.

Перевірив:
Регіда П. Г.

Київ 2021

Мета: Ознайомитись з основними принципами розкладання числа на прості множники з використанням різних алгоритмів факторизації.

Основні теоретичні відомості

Факторизації лежить в основі стійкості деяких криптоалгоритмів, еліптичних кривих, алгебраїчній теорії чисел та кванових обчислень, саме тому дана задача дуже гостро досліджується, й шукаються шляхи її оптимізації.

На вхід задачі подається число $n \in \mathbb{N}$, яке необхідно факторизувати. Перед виконанням алгоритму слід переконатись в тому, що число не просте. Далі алгоритм шукає перший простий дільник, після чого можна запустити алгоритм заново, для повторної факторизації.

В залежності від складності алгоритми факторизації можна розбити на дві групи:

- Експоненціальні алгоритми (складність залежить експоненційно від довжини вхідного параметру);
- Субекспоненціальні алгоритми.

Існування алгоритму з поліноміальною складністю – одна з найважливіших проблем в сучасній теорії чисел. Проте, факторизація з даною складністю можлива на квантовому комп'ютері за допомогою алгоритма Шора.

Розглянемо принципи роботи найпростіших алгоритмів факторизації.

Метод перебору можливих дільників.

Один з найпростіших і найочевидніших алгоритмів заключається в тому, щоб послідовно ділити задане число n на натуральні числа від 1 до $\sqrt{n}$. Формально, достатньо ділити лише на прості числа в цьому інтервалі, але для цього необхідно знати їх множину. На практиці складається таблиця простих чисел і

на вхід подаються невеликі числа (до 2^{16}), оскільки даний алгоритм має низьку швидкість роботи.

Приклад алгоритму:

1. Початкова установка: $t = 0, k = 0, n = N$ (t, k, n такі, що $n = N / p_1 \dots p_n$ і n не мають простих множників, менших за d_k).
2. Якщо $n = 1$, закінчуємо алгоритм.
3. Присвоюємо $q = \lfloor n / d_k \rfloor, r = n \bmod d_k$.
4. Якщо $r \neq 0$, переходимо на крок 6.
5. Присвоюємо $t++$, $p_t = d_k, n = q$ і повертаємось на крок 2.
6. Якщо $q > d_k \rightarrow k++$ і повертаємось на крок 3.
7. Присвоїти $t++$, $p_t = n$ і закінчити виконання алгоритму.

Модифікований метод факторизації Ферма.

Ідея алгоритму заключається в пошуку таких чисел A і B , щоб факторизоване число n мало вигляд: $n = A^2 - B^2$. Даний метод гарний тим, що реалізується без використання операцій ділення, а лише з операціями додавання й віднімання.

Приклад алгоритму:

1. Початкова установка: $x = 2[\sqrt{n}] + 1, y = 1, r = [\sqrt{n}]^2 - n$.
2. Якщо $r = 0$, то алгоритм закінчено: $n = \frac{x-y}{2} * \frac{x+y-2}{2}$.
3. Присвоюємо $r = r + x, x = x + 2$.
4. Присвоюємо $r = r - y, y = y + 2$.
5. Якщо $r > 0$, повертаємось до кроку 4, інакше повертаємось до кроку 2.

Метод факторизації Ферма.

Ідея алгоритму заключається в пошуку таких чисел A і B , щоб факторизоване число n мало вигляд: $n = A^2 - B^2$. Даний метод гарний тим, що реалізується без використання операцій ділення, а лише з операціями додавання й віднімання.

Приклад алгоритму:

Початкова установка: $x = \lceil \sqrt{n} \rceil$ – найменше число, при якому різниця $x^2 - n$ невід’ємна.
Для кожного значення $k \in \mathbb{N}$, починаючи з $k = 1$, обчислюємо $(\lceil \sqrt{n} \rceil + k)^2 - n$ і перевіряємо чи не є це число точним квадратом.

- Якщо не є, то $k++$ і переходимо на наступну ітерацію.
- Якщо є точним квадратом, тобто $x^2 - n = (\lceil \sqrt{n} \rceil + k)^2 - n = y^2$, то ми отримуємо розкладання: $n = x^2 - y^2 = (x + y)(x - y) = A * B$, в яких
$$x = (\lceil \sqrt{n} \rceil + k)$$

Якщо воно є тривіальним і єдиним, то n - просте

Завдання на лабораторну роботу

Розробити програму для факторизації заданого числа методом Ферма.
Реалізувати користувацький інтерфейс з можливістю вводу даних.

Лістинг програми

```
package
com.example.lab1_a;

import androidx.appcompat.app.AppCompatActivity;
import android.content.pm.ActivityInfo;
import android.os.Bundle;
import android.view.View;
import android.widget.Button;
import android.widget.EditText;
import android.widget.TextView;
import java.util.List;

public class MainActivity extends AppCompatActivity {
    private Button getResult;
    private EditText input;
    private TextView result;
    @Override
    protected void onCreate(Bundle savedInstanceState) {
        super.onCreate(savedInstanceState);
        setRequestedOrientation(ActivityInfo.SCREEN_ORIENTATION_PORTRAIT);
        setContentView(R.layout.activity_main);
        getSupportActionBar().hide();
        Activate();
    }
    private static long[] GetSumOfSquares(long n) {
        double x, y;
        x = Math.ceil(Math.sqrt(n));
        y = Math.pow(x, 2) - n;
        while (Math.abs(Math.sqrt(y) - Math.ceil(Math.sqrt(y))) > 0.0001f) {
```

```

        x++;
        y = Math.pow(x, 2) - n;
    }
    return new long[] {(long) x, (long) Math.sqrt(y)};
}
public void Activate(){
    result = (TextView)findViewById(R.id.textView5);
    input = (EditText)findViewById(R.id.editTextNumber2);
    getResult = (Button)findViewById(R.id.button);
    getResult.setOnClickListener(
        new View.OnClickListener(){
            @Override
            public void onClick(View v) {
                boolean flag = true;
                int n = Integer.parseInt(input.getText().toString());
                if (n % 2 == 0) {
                    result.setText("N має бути непарним");
                    flag = false;
                }
                if (n <= 1) {
                    result.setText("N має бути більше 1");
                    flag = false;
                }
                long[] multipliers = new long[2];
                long[] sqrts = GetSumOfSquares(n);
                multipliers[0] = Math.abs(sqrts[0] + sqrts[1]);
                multipliers[1] = Math.abs(sqrts[0] - sqrts[1]);
                if (flag) {
                    String res = String.format(n + " = " + multipliers[0] + "*" + multipliers[1]);
                    result.setText(res);
                }
            }
        }
    );
}
}

```

Результат виконання роботи

Лабораторна робота №1 а
студента групи ІО-91
Герейханова Тимура

Метод Ферма

N = 55

РОЗРАХУВАТИ

$55 = 11 * 5$

Висновки:

В результаті виконання лабораторної роботи була досягнута поставлена мета: ознайомлено з основними принципами розкладання числа на прості множники з використанням різних алгоритмів факторизації. А також розроблено програму, яка реалізує розкладання числа на прості множники методом Ферма.